

František Adolf Šubert

Datum narození: 27.03.1849 Dobruška

Datum úmrtí: 08.09.1915 Praha

- český dramatik, prozaik, divadelní historik (Dějiny Národního divadla) a publicista. V letech 1883 – 1900 byl prvním ředitelem Národního divadla v Praze. Je autorem historických próz a divadelních her (Probuzenci, Jan Výrava), realistických dramát ze současnosti (Drama čtyř chudých stěn) a memoárů (Moje divadelní toulky, Moje vzpomínky).

Životopis:

Narozen v Dobrušce, zemřel v Praze. Jako student gymnázia v Hradci Králové hrál ochotnické divadlo, v roce 1868 začal studovat na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, ale po roce studií zanechal a věnoval se literární činnosti a žurnalistice. Pracoval v redakci katolického týdeníku Čech (1869-1873), staročeských listů Politik, Brousek (1873-1878) a Pokrok (1878-1883); od roku 1908 redigoval Osvětu, od 1909 až do své smrti byl členem redakce Národní politiky. Jako redaktor i autor se podílel na vzniku Ottových Čech (1883-1908) a redigoval Ottův Malý slovník naučný (od 1903). Organizační talent Šuberta se současně rozvíjel v mnoha veřejných funkcích: byl tajemníkem Českého klubu (od 1875), jednatelem Spolku českých žurnalistů (1877-1880), jednatelem Ústřední matice školské (od 1881), ředitelem České grafické společnosti Unie (1900-1902); z jeho iniciativy byla v roce 1891 na Jubilejní výstavě v Praze vybudována divadelní expozice a v roce 1895 uspořádána Národopisná výstava.

V roce 1877 se stal členem tzv. Spojeného družstva ND, v novém staročeském Družstvu ND působil už jako člen výboru (1880). V roce 1883 byl po neosvědčivším se J.N.Maýrovi zvolen druhým ředitelem ND. Tuto funkci zastával až do července 1900, kdy správu vedení divadla převzala mladočeská Společnost ND. Šubert však zůstal členem i dále trvajících staročeského Družstva ND (po smrti Františka Ladislava Riegra 1904 se stal dokonce jeho předsedou), které usilovalo o vybudování druhého českého divadla v Praze. Když byla tato myšlenka v roce 1907 realizována, stal se Šubert prvním ředitelem Divadla na Vinohradech, ale brzy se dostal do sporu s divadelními podnikateli. Po odchodu z Divadla na Vinohradech (1908) se věnoval hlavně činnosti žurnalistické, literární a divadelně historické. V řadě publikací, vybavených bohatým archivním i obrazovým materiálem, popsal podrobně historii stavby ND i budovu samu a též uměleckou činnost ND do roku 1900. Z dramatiků věnoval pozornost především Klicperovi a Stroupežnickému: jeho studie o hercích (J.Mošnovi, F.Kolárovi a K. Šimanovskému, vydané v edici Masky ND) překvapují bystrým postřehem pro specifika herecké tvorby. Marně usiloval o vydání německé bibliografie díla B.Smetany (autor F.Pfohl) v Berlíně. Spolupracoval též intenzívně s ochotnickým hnutím a byl jedním ze spoluzakladatelů Dělnických divadelních ochotníků československých (Kladno, 1911).

Šubertova představa ND byla představou ústavu, který má sloužit všem vrstvám národa, má vzdělávat a bavit, podporovat domácí umění a zároveň seznamovat se světovou klasikou. Tento rozsáhlý program po celých sedmnáct let svého ředitelování uskutečňoval. Za jeho éry měla v ND premiéru všechna klíčová dramata českého realismu, formovaly se základy realistického herectví a režie, operní dramaturgie objevila italský verismus, konstituoval se baletní soubor, který byl schopen nejenom vypomáhat v opeře, ale nastudovat i samostatné baletní večery.

Ve svém postavení prosadil také několik úspěšných opatření: od roku 1883 byly zavedeny tzv. **divadelní vlaky**, přivážející za výhodných podmínek obecnost nejen z venkova, ale i příslušníky čes. menšin ze zahraničí (Rakouska, USA atd.); už v roce 1886 navrhoval zavedení odpoledních lid. představení za snížené ceny, ale projekt byl realizován až v roce 1893; měl značný podíl na zřízení Dramatické školy ND (1893), kterou navrhoval pro činohru již v roce 1891. Byl také úspěšným dramatikem (Probuzeňci, Jan Výrava, Drama čtyř chudých stěn). V povědomí národa zůstal jako první skutečný ředitel ND. Strýc výtvarníka Josefa Weniga a prastrýc výtvarníka Adolfa Weniga. Pohřben: Olšany V., odd.25, hrob 8a

Seznam děl:

Divadelní hry

Jan Výrava - o zámožném sedláku, který se přidá na stranu vzbouřených vesničanů.

Drama čtyř chudých stěn

Probuzeňci

Praktikus

Bech

Petr Vok z Rožmberka

Láska Rafaelova

Velkostatkář

Žně

Memoáry

Moje divadelní toulky

Moje vzpomínky

Divadelně-historické práce

Dějiny Národního divadla

Průvodce po Národním divadle v Praze

Počátky české dramaturgie na rozhraní věku XVIII. a XIX.

Dějiny Národního divadla 1893 – 1900

Drama čtyř chudých stěn:

- *Hra se skládá ze čtyř dějství byla napsána v roce 1893 a již tehdy byla zakázaná cenzurou. Děj se celou dobu odehrává mezi čtyřmi stěnami bytu na rozhraní národnosti v Čechách v 70.,80.let 19.století.*
- *Hlavní myšlenkou je hornický boj za čes. jazyk a dělnickou školu*
- *první česká premiéra byla až 1.října 1903 v ND, avšak úplně poprvé hru hráli v hornickém městě Krakově, kde sklídila velký úspěch.*

Drama nám dovoluje nahlédnout do jedné hornické rodiny, která je sužována rozmarnou vrchností. Do děje vstupujeme ve chvíli, když jeden z těch střetu začíná být nejvyhrocenější. Vojtěch Králenec a Tonička žijí spokojeně v pánském domě. Vojtěch pracuje v dole jako horník. Společně s Toničkou vychovávají tři děti, dvě vlastní - Růženku a Pepíčka a nevlastní Boženku. Boženčin tatínek byl zasypán v dole a maminka na ten šok umřela a jelikož byli rodina s Kralencovými, tak si vzali Boženku pod svou střechu a vychovávají ji za vlastní.

Ve vesnici dojde ke zvratu je sesazen ředitel a na jeho místo je dán nový ředitel, který je však jen loutkou v rukou podsprávcího dolu Merfajta, který jen čeká na to, jak jen horníkům uškodit. Ta příležitost se naskytne. Vyhlásí, že buďto budou všechny děti horníků chodit do německé školy nebo jejich otce vyhodí z dolu. A to samé platí v případě, že se nesmíří s platem nižším o 30 krejcarů. V době, kdy je zima a není práce na polích přijít o práci mělo pro lidi hrozné dopady.

Někteří na to však přistoupili a zradili v to, v co věřili tzv. národní povědomí. Jiní se však postavili za to, v co věřili a šli včele s Kralencem proti Merfajtovi. Ten chcel hlavně Kralence na svou stranu, protože za ním stali všichni horníci.

Ten však nepovolil, i přesto že je chtěli vystěhovat a hrozilo, že s dětmi a Toničkou půjdou po žebrotě. Merfajt si neví s hornickým vzbouřením rady, tak do vesnice pošle vojsko, které střílí a při tom vzbouření trefí i Vojtěcha, který následkem svého zranění podléhá.

Rozbor:

- *dílo poukazuje na tehdejší současné poměry a dává nám pravdivou výpověď doby*
- *popisuje, že když jste chudí, tak toho moc nezmůžete, stejně jste jen loutkou v rukou vrchnosti*
- *F.A.Šubert tímto lidmi chtěl nabádat, aby věřili v to za bojují a nevzdávali se*
- *Postava Mejfara zde byla jako postava, která diktuje všem jak se mají chovat a žít.*
- *Je zde zdůrazněn dav táhnoucí za jedním cílem*
- *Utlačenosť postav zdůrazňuje i to, že se děj odehrává celou dobu na jednom místě a to v pánském domě, kde bydlí Kralencovi. Díky tomu houstne napětí stejně jako třeba ve hrách severského autora Henrika Ibsena, který své postavy také nechává se svým údělem v jednom domě či pokoji př.: Domeček pro panenky (Nora).*